

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

12.03.2025 г.

Важни общественно-икономически и политически теми

БНТ

√ НАП наблюдава близо 10 000 работещи в бюти бранша - не декларирани коректно доходите си

Националната агенция за приходите определи като рискови близо 10 000 лица, работещи като козметици, фризьори, масажисти, маникюристи, татуисти и др. Според анализ на риска, направен от НАП, бюти браншът е един от най-рисковите. Най-голям е делът на щетата за бюджета от неплащане на дължими осигурителни вноски от самоосигуряващи се лица.

Физическите лица - еднолични търговци, свободни професии, занаятчии, които извършват дейности в сферата на бюти бранша, са самоосигуряващи се. Те дължат осигурителни вноски за своя сметка, независимо от реда на облагането им – с данък върху общата годишна данъчна основа, данък върху годишната данъчна основа за доходи от стопанска дейност като търговец или с патентен данък по Закона за местните данъци и такси.

В случаите, при които се облагат с патентен данък, фризьори, козметици, масажисти, маникюристи и други в тази сфера не дължат преки данъци, но плащат осигуровки до размера на максималния осигурителен доход.

С цел да намали риска от неотчитане на обороти и неплащане на данъци и осигурителни вноски от представителите на бюти бранша, НАП изпраща до рисковите лица напомнителни писма. В случай че те не коригират поведението си, приходната агенция предприема и контролни действия спрямо тях.

Анализът на риска сочи, че голяма част от рисковите лица допускат нарушения поради незнание или небрежност. За да не се стига до налагането на санкции, НАП изготви информационен материал за развиващите дейност в бюти бранша. В брошурата „Данъци и осигуряване в бюти бранша“ се дават насоки как представителите на тези непрекъснато променящи се професии да декларират и платят данъците си и да се осигуряват.

Информация за попълване и подаване на данъчни и осигурителни декларации и внасяне на суми към бюджета може да се получи и на телефоните на приходната агенция: 0700 18 700 или 02/9859 6801, на цена, съобразно тарифата на съответния оператор, както и рубриците „Данъци“ и „Осигуряване“ в сайта на НАП.

БНР

√ НС открива процедура за избор на председател на КЗК

Народното събрание открива процедурата за избор на председател на Комисията за защита на конкуренцията.

Кандидатите ще бъдат изслушани днес от депутатите в ресорната комисия за икономическа политика и иновации.

Кандидатите за председател, заместник-председател и членове на Антимонополната комисия са десет. Излъчени са от парламентарните групи на управляващото мнозинство, на опозицията от "Продължаваме промяната - Демократична България" и на ДПС-ДПС.

Сред тях са Росен Карадимов, зад когото застава парламентарната група на "БСП-Обединена Левица".

Депутати на "Левицата" подкрепят и кандидатурата на Жельо Бойчев.

Мирослава Христова, Валерия Герова, Емилия Колева и Радомир Чолаков са предложението на ГЕРБ-СДС.

ПП-ДБ предлагат Иван Стойнев и Юлиан Войнов.

От "Има такъв народ" подкрепят Димитър Данаилов, а от ДПС-ДПС издигат Четин Казак.

Депутатите от Комисията по икономическа политика и иновации ще разгледат документите за допускане на кандидатите, след което ще следва самото изслушване.

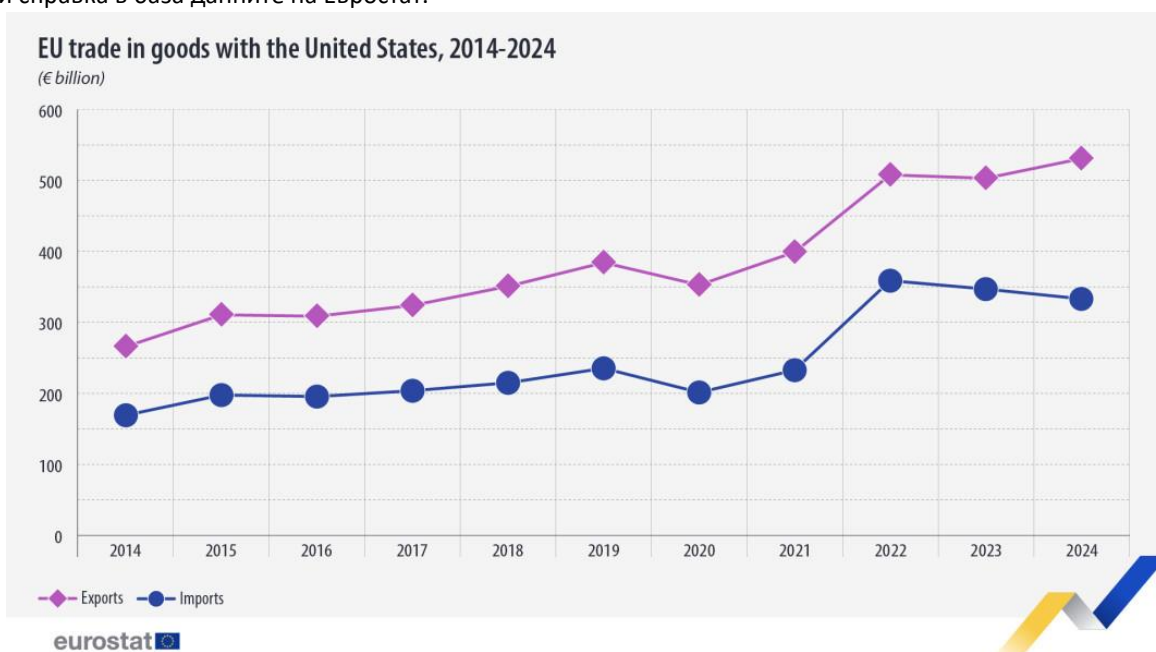
Процедурните правила за избора на състава на КЗК бяха приети от парламента в средата на февруари.

✓ Евростат: Над 198 млрд. евро излишък при търговията със стоки на ЕС със САЩ през 2024 г.

През 2024 г. балансът на търговията със стоки на Европейския съюз със САЩ показва излишък от 198,2 милиарда евро, съобщава европейската статистическа служба Евростат, цитирана от БТА.

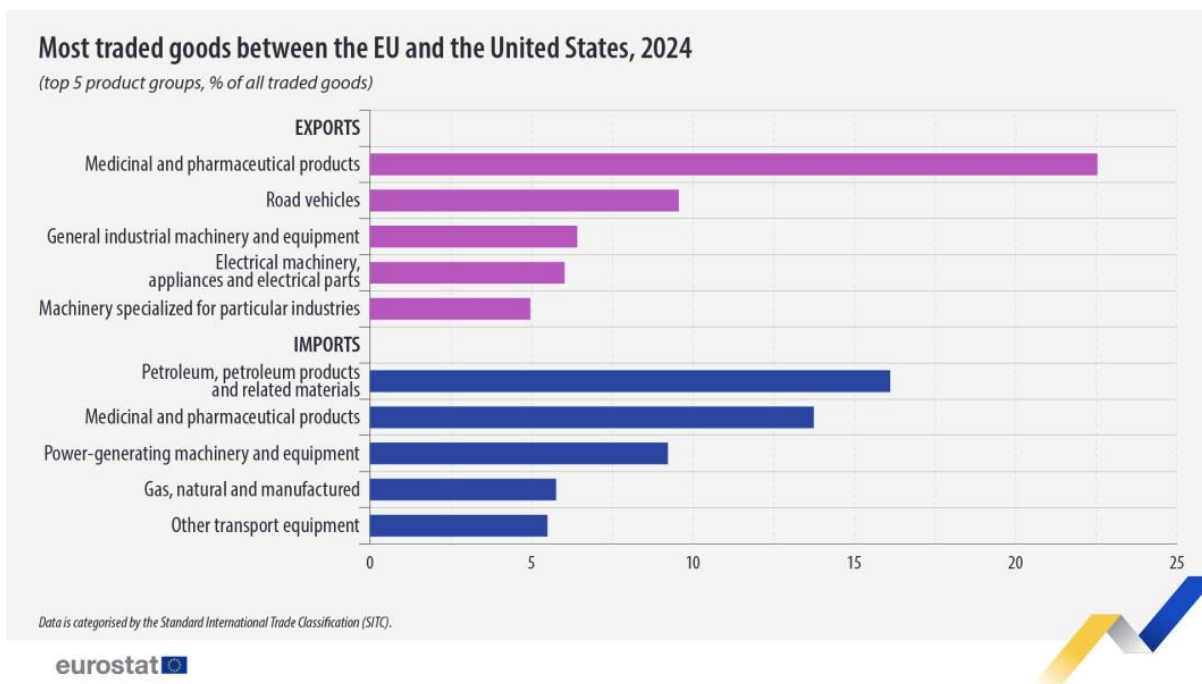
ЕС е изнесъл стоки за САЩ на обща стойност 531,6 милиарда евро за САЩ и е внесъл стоки за 333,4 милиарда евро. На годишна база спрямо 2023 г. износът от ЕС към САЩ се увеличава с 5,5 на сто (503,8 млрд. евро през 2023 г.), докато вносът намалява с 4 на сто (347,1 млрд. евро).

Износът на стоки от България за САЩ е възлизал на 1,08 милиарда евро през 2024 г., докато вносът е бил 418,57 милиона евро. В сравнение с 2023 г. (1,137 млрд. евро) българският износ на стоки за САЩ е намалял с 4,9 на сто, а вносът се срива с 24%, сочи справка в база данните на Евростат.

През 2024 г. износът от ЕС към САЩ на лекарствени и фармацевтични продукти представлява 22,5 на сто, на пътни превозни средства – 9,6 на сто, общи промишлени машини и оборудване - 6,4 на сто, електрически машини, уреди и електрически части – 6 на сто и на машини, специализирани за определени отрасли - 5 на сто, като общият им износ представлява почти половината, или 49,5 на сто, от целия износ на ЕС за САЩ.

За същия период вносът от САЩ към ЕС на нефт, нефтопродукти и свързаните с тях материали представлява 16,1 на сто, на медицински и фармацевтични продукти - 13,8 на сто, машини и оборудване за производство на електроенергия - 9,2 на сто, на природен и промишлен газ – 5,8 на сто, а на друго транспортно оборудване – 5,5 на сто, като общият им внос в общността представлява 50,4 на сто от всички внесени стоки.

Мениджър

✓ Европейският съюз налага контрамите на американски стоки на стойност 26 млрд. евро

Европейският съюз ще наложи контрамите на американски стоки на стойност 26 милиарда евро (28,33 млрд. долара) в отговор на американските мита върху вноса в САЩ на стомана и алуминий, обяви днес в официално изявление Европейската комисия, предадоха световните агенции.

Контрамерките влизат в сила от следващия месец, уточнява Ройтерс, цитирана от БТА.

"Тъй като САЩ прилагат мита (засягащи европейски продукти – бел. ред.) на стойност 28 млрд. долара, ние отговаряме с контрамерки на стойност 26 млрд. евро (28 млрд. долара)", посочва в изявление председателката на ЕК Урсула фон дер Лайен.

Стоманата и алуминият представляват приблизително 5 на сто от общия износ на стоки от ЕС за САЩ.

"ЕС остава готов да работи с правителството на САЩ за намиране на компромисно решение" по въпроса, се казва в изявлението на ЕК.

Комисията също така уточни, че освен стоманата и алуминия, митата ще обхванат вноса от САЩ на текстил, кожени изделия, домакински уреди, стоки за бита, пластмаса и дървесина. Селскостопанските продукти също ще бъдат засегнати - в това число птиче месо, говеждо месо, някои морски дарове, ядки, яйца, захар и зеленчуци.

Днес влязоха в сила обявените миналия месец от Тръмп вносни мита в размер на 25 на сто върху целия внос в САЩ на стомана и алуминий.

✓ Европейските акции се превръщат в най-горещите активи

Рязката разпродажба на американските акции тази година доведе до това европейските акции да се превърнат в най-горещите активи на световните пазари, пише YahooFinance.

„Преди изборите в САЩ предполагахме, че победата на Тръмп ще подкрепи изключителността на американските акции. Днес повишаваме рейтинга на Европа и понижаваме този на САЩ“, коментира глобалният капиталов стратег на HSBC Алишър Пиндер.

След срива на пазара в понеделник, S&P 500 вече е на червено с 4% тази година и е на 7% под историческия си връх. Nasdaq Composite се е понижил с 9% през 2025 г. и е на повече от 11% под рекордното си ниво.

Отвъд океана френският бенчмарк CAC 40, германският DAX и Euro Stoxx 50 са напреднали повече от 10% тази година. Британският FTSE 100 – изоставащият в европейската група, все пак е нараснал с повече от 5% през 2025 г.

„Това, което подценихме, беше как колебливата подкрепа на САЩ за НАТО и Украйна ще предизвика преломен момент за еврозоната – като се очаква Германия също да последва със значителни фискални стимули“, написа Пиндер. „Важно е да подчертаем, че не обръщаме негативно внимание на американските акции, но засега виждаме тактически по-добри възможности другаде“, добави той.

Германският DAX достигна рекорден връх по-рано този месец, тъй като най-голямата икономика в Европа се готви да увеличи разходите за инфраструктура и отбрана, докато администрацията на Тръмп сигнализира, че ще бъде по-малко експанзивна във военната си подкрепа за своите европейски партньори.

И призивът на Пиндър съвпада с нарастващия брой гласове на Уолстрийт, които избягват наратива за „изключителността на САЩ“ и се обръщат към европейските акции за победа срещу този нов фискален фон.

В UBS стратегите също наскоро отбелязаха, че мащабът на фискалния тласък в Германия може да повиши доверието в региона, дори преди увеличените разходи да засегнат икономиката.

„Силният сигнал за растеж от този ход има потенциала да подкрепи настроеността на потребителите и бизнеса доста преди да започнат да се разпределят средства“, написа миналата седмица Солита Марчели, главен инвестиционен директор за Америка в UBS Financial Services.

Матейка от JPMorgan обаче предупреди, че „тактически, в краткосрочен план, много неща са се променили много бързо“. През февруари проучването на глобалните мениджъри на фондове на Bank of America показва забележителна промяна в начина, по който инвеститорите мислят за пазарите по света.

Проучването от миналия месец показва, че 34% от мениджърите на фондове казват, че глобалните акции ще бъдат водещия клас активи тази година. Американските акции паднаха до трето място в класацията, като само 18% от респондентите казват, че класът активи ще бъде водещ по възвръщаемост тази година. Златото се класира на второ място, като 22% от анкетирания очакват то да води световните пазари.

Като се има предвид скоростта на преминаване към европейските акции, несигурността относно митата на САЩ също се очертава като потенциален риск за перспективите.

[Business.dir.bg](https://business.dir.bg)

√ 30 млрд. лв. са необходими за рехабилитация на водопреносната мрежа

По оценка на Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) за рехабилитация на водопреносната инфраструктура в страната са нужни поне 30 милиарда лева. Това каза в Шумен регионалният министър Иван Иванов, който направи инспекция на пречиствателната станция за питейна вода в Шумен, предаде БНТ.

Министерството изработва нова водна стратегия, тъй като старата е изтекла през 2023 г., каза Иван Иванов. Според него общините трябва да имат готови проекти за рехабилитация на амортизираните водопроводни мрежи.

Започнахме ускорено със средства от националния бюджет и европейско финансиране. С 1 млрд. лева ще бъдат финансирани водопреносната и канализационната мрежа, отбеляза министър Иванов. Той изтъкна като много сериозен механизъм общинската програма, която се финансира през бюджета. Иванов апелира към местните власти да се възползват от нея и да кандидатстват с ВиК проекти.

От няколко седмици към Шумен и четири села се подава пречистена вода, каза още регионалният министър. Пречиствателната станция в града е плод на усилията на много екипи и дълги години работа, отбеляза Иванов. Той подчерта, че първата му работа като министър е била да се ускори процесът по въвеждането на съоръжението в експлоатация. Това е напълно функциониращо съоръжение, с което слагаме край на тегобите на шуменци, свързани с питейната вода, каза още министърът, цитиран от БТА.

На въпрос за съоръжението Иванов той отговори, че вчера от РЗИ официално са направили първите проби от 11 точки, които показват изключително високо качество на водата, а ВиК са взели свои проби. Шуменци вече ще пият чиста вода, нека хората да са напълно спокойни за качеството на водата, която потребяват, категоричен бе министърът.

✓ Пазарът на водород в ЕС: високи амбиции, които се разминават с действителността

Докато ЕС подготвя следващата си многогодишна финансова рамка (МФР), от решаващо значение е водородът да остане в основата на европейските стратегически приоритети и по-специално конкурентоспособност, устойчивост и енергийна сигурност. Във връзка със своето съобщение относно предложението "Пътят към следващата многогодишна финансова рамка", Комисията започна обществена консултация за събиране на мнения относно следващата МФР от различни заинтересовани страни, включително правителства на държавите-членки, регионални структури и граждани.

Секторът на чистия водород е крайъгълен камък на енергийния преход на Европа и предстоящата МФР ще повлияе значително на подкрепата, отпусната за водородни инициативи след 2027 г. От решаващо значение е да се гарантира, че необходимите водородни изследвания и иновации за намаляване на разходите и подобряване на ефективността на съществуващи и нови подобни технологии ще получат адекватна финансова подкрепа, съобщиха тези дни от Партньорство за чист водород (Clean Hydrogen Partnership), обръщайки се с покана за участие към всички страни от тази европейска структура. Консултациите, които са отворени до 6 май са разделени на 7 тематични кръга.

Междувременно на 12 март министрите на страните от ЕС трябва да обменят мнения по темата "За по-конкурентоспособна европейска индустрия - компасът на конкурентоспособността и сделката за чиста промишленост".

На този фон в свой доклад Оксфордския институт за енергийни проучвания (Challenges and Opportunities Posed by the EU's 42 Percent Renewable Hydrogen Target by 2030) прави анализ на възможностите за развитие на пазара на възобновяем водород, като очертава предизвикателствата и рисковете. В документа са анализирани и пазарите на Германия, Нидерландия, Полша, Испания, Италия, Франция и Белгия. Не са спестени и критиките по отношение на тежките административни процедури.

Амбиции по документи

Директивата за енергия от възобновяеми източници (RED) - правната рамка на Европейския съюз (ЕС) за развитие на енергия от възобновяеми източници - подчертава ангажимента на региона да увеличи дела на енергията от възобновяеми източници в потреблението на енергия. Най-новата версия на директивата (RED III), която влезе в сила през ноември 2023 г., има амбициозна и обвързваща цел от най-малко 42,5 процента енергия от възобновяеми източници в потреблението на енергия в ЕС до 2030 г. (увеличение от 32 процента в RED II, приет през 2018 г.). За да се подпомогне усвояването на възобновяемите енергийни източници от крайните крайни потребители, бяха определени специфични за сектора цели за възобновяеми енергийни източници. Възобновяемите горива от небиологичен произход (RFNBO), по-специално възобновяемият водород, представляват решаващ компонент от стратегията на ЕС за декарбонизиране на специфични трудни за намаляване на емисиите сектори, където други възобновяеми алтернативи може да са неосъществими или по-скъпи. RED III си поставя смела цел в промишлеността и транспорта: постигане на 42 процента дял от RFNBO в промишлената употреба на водород до 2030 г., 60 процента до 2035 г. и 1 процент дял на RFNBO от общата енергия, доставена на транспортния сектор.

Възобновяемият водород предлага дългосрочно решение за намаляване на зависимостта от изкопаемите горива, но неговата мащабируемост и интегриране в енергийната система остават скъпи и сложни. Един от проблемите за решаване, който което се появи през последните няколко години е липсата на търсене на възобновяем водород поради по-високата му цена. От страна на предлагането има много проекти за електролизери (70 GW), които се планират да започнат преди 2030 г. и очакват окончателно инвестиционно решение. Те обаче не се придвижват поради несигурност в търсенето и бъдещи цени на възобновяемата електроенергия. Тъй като индустрията в момента е голям потребител на водород, базиран на изкопаеми горива, насочването към този сектор за стартиране на водородната икономика има смисъл. Амбициозната цел за промишления водород обаче предизвиква сериозен дебат относно (1) дали нивото на амбиция на политиката съответства на техническите мощности на индустриалните крайни потребители, (2) кои индустриални потребители ще бъдат засегнати от директивата, (3) бизнес реалността и индустриалното търсене на развитие на възобновяем водород и (4) капацитета и желанието на държавите-членки на ЕС да постигнат тези цели.

Постигането на тези цели е особено сложно от гледна точка на сегашния енергиен пейзаж на Европа, който се характеризира с високи цени на газа и електричеството и засилените опасения за енергийната сигурност предвид войната в Украйна. В резултат на това Европейската комисия (ЕК) е изправена пред двойно предизвикателство: да запази

лидерството си в глобалната програма за климата, като същевременно се справи с икономическия натиск и гарантира конкурентоспособността, а може би дори оцеляването на своя индустриален сектор.

Докато RED III си поставя амбициозни цели, постигането им зависи в голяма степен от приемането и прилагането на строги политики от страна на държавите-членки. RED е директива на ЕС, която, за разлика от регламент, позволява на държавите-членки гъвкавост в начина, по който го включват в националното законодателство, основна характеристика на политиките на Европейската комисия. Това означава, че въздействието на RED III в крайна сметка ще зависи от това, как всяка страна транспонира нейните разпоредби, като изпълнението трябва да се извърши до месец май 2025 г. Тази гъвкавост означава, че привлекателността на възобновяемите горива може да се различава в различните страни в зависимост от това, как се прилага директивата. По-конкретно, дали държавите ще имат подсекторен или индивидуален фирмен подход остава открит въпрос и потенциална разлика в националните подходи. Необходими са ясни насоки за това, как целите за индустрията и транспорта ще бъдат изпълнени на национално ниво, за да се осигури прозрачност и насока.

Действителност и опасения

"Въпреки че Директивата на Европейския съюз за възобновяемия водород (RED III) установява солидна регулаторна рамка, остава много несигурност не само по отношение на самата директива, но и поради зараждащия се характер на пазара на възобновяем водород. Предизвикателствата се крият във високите цени на възобновяемия водород, проблемите по отношение на навременното внедряване на възобновяемата електроенергия, ограничен транспорт или инфраструктура за внос, сложна регулаторна рамка и трудният достъп до финансиране, въпреки че съществуват много инструменти на европейско и национално ниво.

Едно от ключовите опасения, както за промишлеността, така и за политиките е конкурентоспособността на промишления сектор на ЕС, по-специално сектора на амоняка", Това е едно от заключенията в доклада на Оксфордския институт за енергийни проучвания, публикуван буквално преди дни (Challenges and Opportunities Posed by the EU's 42 Percent Renewable Hydrogen Target by 2030).

Возобновяемият водород се очертава като крайъгълен камък на плана на Европейския съюз (ЕС) за декарбонизиране на секторите, които изпитват затруднение с намаляване на емисиите. Въпреки това, подобно на други региони, ЕС е изправен пред проблем с търсенето, тъй като закупчиците не са склонни да подписват споразумения за доставки предвид високите разходи за възобновяем водород. Възобновяемият водород освен това е част от по-широк план и серия от директиви, които целят увеличаване на дела на възобновяемата енергия в потреблението на ЕС. Последният вариант на Директивата за възобновяема енергия (RED III), която влезе в сила през ноември 2023 г., включва за първи път секторни цели за възобновяеми горива от небиологичен произход (RFNBO, които включват възобновяем водород) в индустриалния и транспортния сектор. Това трябва да стимулира търсенето на възобновяем водород в тези два ключови сектора. По-конкретно, RED III поставя амбициозна цел: постигане на 42 процента дял от RFNBO при употребата на водород от индустрията до 2030 г. и 60 процента до 2035 г.

Въпреки че целта на ниво ЕС изглежда относително ясна, законодателството, установяващо тази цел, трябва да бъде транспонирано от всяка държава от ЕС. Следователно ключови въпроси за заинтересованите страни и промишлените производители на водород са: как ще се разпространи този процес в отделните индустрии, как държавите-членки на ЕС ще транспонират директивата и дали задължението ще остане на национално ниво или ще бъде приведено на секторно или на отделни фирмени нива. Към февруари 2025 г. остават много въпроси, които пораждат несигурност, смятат експертите от Оксфордския институт за енергийни изследвания. Анализирайки отделните пазари те дават и пример за това - докато, според тях, Нидерландия изглежда е преминала към предложение за задължение на ниво компания, повечето държави от ЕС все още не са изяснили своя подход.

Освен това директивата предоставя голяма гъвкавост за намаляване или освобождаване на някои сектори или съоръжения, посочват авторите на проучването, позовавайки се на отделни текстове и посочвайки разминаването. Разликите в прилагането обаче могат да създадат някои несъответствия между държавите, особено ако тези в моделирането на търсенето и политическите стратегии създават различни подходи към внедряването на индустрията и възприеманите случаи на употреба на технологията.

И накрая, търговете на Европейската банка за водород показваха, че някои региони на ЕС - Иберийските страни, Скандинавските страни и Гърция, поемат водеща роля по отношение на по-ниските разходи за възобновяем водород, докато по-голямата част от търсенето на водород в момента се намира в Северозападна Европа и Полша. Това може да изисква по-бързо изграждане на водородна транспортна инфраструктура. Освен създаването на търсене на водород,

водородната инфраструктура трябва да бъде разработена своевременно, тъй като закъсненията биха повлияли както на доставките, така и на търсенето на водород, посочват експертите.

Освен това, според тях заложената цел се поставя в момент, когато европейският промишлен сектор е изправен пред криза: високите цени на енергията от 2022 г. насам оказват влияние върху промишленото производство и конкурентоспособността в региона.

Има и опасения, че ако индустрията се обърне към по-скъпи източници на декарбонизирана енергия при това, без да е осигурила пазар надолу по веригата за произвежданите от нея продукти, както и защитата им от международни конкуренти ще навреди допълнително на себе си, а и не само.

Документът показва, че търсенето, произтичащо от изискванията на RED III за индустриалния сектор, ще бъде ограничено, вероятно около 1-2 милиона тона (Mt), особено ако страните използват опциите за гъвкавост. Това е далеч под амбициозната, но необвързваща цел на REPowerEU от 20 Mt (милиона тона) търсене на възобновяем водород до 2030 г. В разработката на експертите от Оксфордския институт за енергийни изследвания се подчертават различията и неяснотите по отношение на някои аспекти на регламента, включително прилагането на ниво държава, ролята на рафиниращия сектор, както за транспорта, така и за индустрията, потенциалното въздействие на вноса, значението на сертифицирането, ще има ли санкции в случай, че страните не постигнат целите и пр.

Мандатите RED III за RFNBO в индустрията и транспорта изглежда малко вероятно да осигурят огромни обеми търсене. Оценки на международни организации, както и анализ на седемте най-големи потребители на водород в ЕС показват, че обемите до 2030 г. ще бъдат ограничени, вероятно в диапазона 1-2 Mt за индустриалния сектор. Те вероятно ще бъдат още по-ниски, ако държавите се опитат да използват различните инструменти за гъвкавост, с които разполагат, особено за защита на сектора на амоняка, посочват в заключението си експертите.

Те допускат, че някои страни като Испания ще могат да успеят да изпълнят и дори да надвишат своите цели RED III, поради ниското ниво на промишленото търсене на водород при тях и многото проекти за доставка на възобновяем водород (както и по-ниските разходи за възобновяем водород в сравнение със страните от Северозападна и Централна Европа).

Ключово предизвикателство за повечето държави обаче, според авторите на доклада е дали промишлените потребители ще имат навременен физически достъп до възобновяем водород, независимо дали става въпрос за своевременното им свързване към мрежата или дали инфраструктурата за свързване между държавите с достатъчно доставки към страните вносителки ще съществува и работи, посочват експертите. Те не спестяват и констатацията, че броят им е доста под възхваляваните амбициозните цели, преди три години в плана REPowerEU или дори в предишния план Fitfor55.

Освен това все още има много неясноти относно това как директивата RED III ще бъде приложена на национално ниво. Анализът на NECP (Националните доклади) показва, че ключови държави от ЕС нямат ясното по отношение на транспонирането на целта. Как целта ще бъде транспонирана. Холандия е избрала временен подход на ниво компания, но той е критикуван от много заинтересовани страни от индустрията. Междувременно Германия избра да не налага квоти на ниво компания, което на свой ред може да повлияе на окончателното решение на нейния съсед. Предизвикателствата, поставени от RED III, отразяват по-широка загриженост относно подхода на ЕС към енергийната политика и сложността на прилагането на амбициозно законодателство в областта на климата по икономически устойчив начин, констатира от Оксфордския институт за енергийни проучвания.

3e-news.net

✓ ЕС отчита над 198 млрд. евро излишък при търговията със стоки със САЩ през 2024 г.

През 2024 г. балансът на търговията със стоки на Европейския съюз със САЩ показва излишък от 198,2 милиарда евро, съобщава европейската статистическа служба Евростат на сайта си.

ЕС е изнесъл стоки за САЩ на обща стойност 531,6 милиарда евро за САЩ и е внесъл стоки за 333,4 милиарда евро. На годишна база спрямо 2023 г. износът от ЕС към САЩ се увеличава с 5,5 на сто (503,8 млрд. евро през 2023 г.), докато вносът намалява с 4 на сто (347,1 млрд. евро).

Износът на стоки от България за САЩ е възлизал на 1,08 милиарда евро през 2024 г., докато вносът е бил 418,57 милиона евро. В сравнение с 2023 г. (1,137 млрд. евро) българският износ на стоки за САЩ е намалял с 4,9 на сто, а вносът се срива с 24 на сто, сочи справка в база данните на Евростат

През 2024 г. износът от ЕС към САЩ на лекарствени и фармацевтични продукти представлява 22,5 на сто, на пътни превозни средства – 9,6 на сто, общи промишлени машини и оборудване - 6,4 на сто, електрически машини, уреди и електрически части – 6 на сто и на машини, специализирани за определени отрасли - 5 на сто, като общият им износ представлява почти половината, или 49,5 на сто, от целия износ на ЕС за САЩ.

За същия период вноса от САЩ към ЕС на нефт, нефтопродукти и свързаните с тях материали представлява 16,1 на сто, на медицински и фармацевтични продукти - 13,8 на сто, машини и оборудване за производство на електроенергия - 9,2 на сто, на природен и промишлен газ – 5,8 на сто, а на друго транспортно оборудване – 5,5 на сто, като общият им внос в общността представлява 50,4 на сто от всички внесени стоки.

✓ Четири пъти повече оферти от наличния бюджет е получила Европейската банка за водород при последния търг

Вторият търг на Европейската водородна банка за производство на водород от възобновяеми източници привлече 61 оферти за проекти в 11 държави от Европейското икономическо пространство (ЕИП). Общият размер на исканата безвъзмездна помощ е над 4,8 млрд. евро, което е четири пъти повече от наличния бюджет.

Въпреки това остават въпроси относно конкурентоспособността и скоростта на въвеждане на чистия водород - междуременно датски производител на електролизери подаде молба за защита от кредитори.

Употребата на екологичен и нисковъглероден водород в Европа се движи много бавно. Малко електролизери са пуснати в експлоатация и капацитетът им е скромнен. Технологиите все още не е конкурентоспособна, а дори компаниите, които се нуждаят от горивото, изпитват затруднения да си набавят достатъчни количества.

Изглежда, че аерокосмическата индустрия е отложила разработването на самолети, захранвани с водород. В автомобилния транспорт делът на автомобилите и автобусите с водородно гориво остава незначителен, въпреки че някои прогнози са изключително оптимистични. За някои отрасли, като производството на желязо (най-вече за стомана), чистият водород може да стане незаменим по отношение на декарбонизацията.

В други случаи, в зависимост от настоящите технологични ограничения и инвестиционни разходи, пазарът ще каже своята дума. Например водородът може да се смесва с ископаем газ за използване в домакинствата. Във всеки случай зеленият

или възобновяемият водород е едно от решенията за съхранение на излишната енергия от вятърни и слънчеви електроцентрали.

Бавното нарастване на търсенето е довело до финансови затруднения в сектора на „зеления“ водород, въпреки огромните субсидии. Но Европейският съюз все още има големи амбиции в рамките на планове си за реиндустриализация. Електролизерите са важен елемент от т.нар. нулеви въглеродни технологии, които той цели да овладее и да продава по целия свят.

Безвъзмездните средства идват от приходите от емисии CO2

След пилотния търг, проведен чрез Европейската банка за водород, втората покана показва значително търсене на субсидии за възобновяем водород. В този кръг бяха подадени 61 оферти за проекти в 11 държави от Европейското икономическо пространство. Общият размер на исканата безвъзмездна помощ е над 4,8 млрд. евро, което е четири пъти повече от наличния бюджет от Фонда за иновации. Той използва приходите от Системата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ на ЕС).

Сумата включва 200 млн. евро за възобновяем водород или негови производни за морския транспорт. Осем производители на водород кандидатстваха в сегмента, за да снабдяват доставчиците в морския сектор. Поканата бе отворена на 3 декември, а участниците подадоха заявления до 20 февруари.

Целта на търговете за възобновяем водород е да подпомогнат създаването на европейски пазар, на който публичното финансиране намалява рисковете за инвеститорите. Избраните бенефициенти получават фиксирана премия за период от максимум десет години експлоатация.

Предприятията с най-високи оферти се свързват с производители, които предлагат възобновяем водород на най-ниски цени, а разликата се покрива от Фонда за иновации. Преди настоящия кръг Европейската комисия намали тавана на цената от 4,5 евро на килограм на 4 евро на килограм. Оборудването от Китай е ограничено до 25 % на проект, припомня Balkangreenenergynews.

Предложените електролизери ще покрият 7,3% от целта на Европейския съюз за производство на водород от ВЕИ. Всички оферти, взети заедно, възлизат на общ капацитет на електролизерите от 6,3 GW електроенергия. В продължение на десет години планираните съоръжения ще произвеждат над 7,3 млн. тона водород от възобновяеми източници. Това би покрило 7,3 % от целта на ЕС REPowerEU за вътрешно производство до 2030 г.

„Размерът на офертите в този втори търг по Европейската банка за водород отново показва привлекателността на Иновационния фонд като инструмент за декарбонизация на промишлеността и конкурентоспособността на Европа. Този постоянен апетит от страна на нашата индустрия засилва развитието на европейския пазар за чист водород. Като основен двигател на нашата цел за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г., водородът играе решаваща роля за намаляване на емисиите от трудно преодолими сектори. Той ще засили водещата роля на Европа в промишлеността в областта на новите чисти технологии, като гарантира дългосрочна икономическа устойчивост и конкурентоспособност в световен мащаб“, заяви европейският комисар по въпросите на климата, декарбонизацията и чистия растеж Вупке Хукстра.

След оценка допустимите оферти ще бъдат класирани. Планира се списъкът да бъде публикуван до края на май, а избраните бенефициенти трябва да подпишат договори за безвъзмездна помощ до ноември, се казва в съобщението. Проектите трябва да постигнат финансово приключване в рамките на 2,5 години и да започнат да произвеждат възобновяем водород в рамките на пет години от подписването на споразумението.

Държавите - членки на ЕС, могат да се възползват от механизма „търг като услуга“ (вид студен резерв, бел. ред.), при който резултатите от търга могат да привлекат допълнително национално финансиране за допълнителни проекти, при пълно спазване на правилата на ЕС за държавните помощи. В рамките на втория търг на Европейската водородна банка Испания, Литва и Австрия са предоставили общо 836 млн. евро в рамките на съпътстващата схема.

Следваща покана за участие в търг преди края на годината

Европейската комисия планира да започне следващия кръг преди края на годината. В пилотния търг през 2023 г. бяха избрани седем проекта. До края на миналата година шест от тях подписаха споразумения за отпускане на безвъзмездни средства на обща стойност 695 млн. евро. Обектите се намират в Испания, Португалия, Финландия и Норвегия.

По програмата IF24 на Иновационния фонд все още има отворени покани до 24 април за 2,4 млрд. евро за технологии с нулево потребление и 1 млрд. евро за производство на системи за съхранение на енергия от батерии (BESS).

Освен това Европейската комисия разработва международната част на Европейската водородна банка, която ще привлича вноса на възобновяем водород. Целта е да се обединят финансовите ресурси на страните от ЕС за международни търгове.

Датски производител на електролизьори подава молба за обявяване в несъстоятелност

В същото време Green Hydrogen Systems разкри, че ще подаде молба за реструктуриране по съдебен ред. Базираният в Дания производител на електролизери обясни, че не е могъл да осигури необходимото финансиране и затова е в несъстоятелност.

Той изтъкна по-бавното от очакваното възприемане на технологията на пазара и разработването на производствени проекти, свързани с водорода, по-бавното от очакваното разработване и пускане на пазара на електролизера от серията X, както и неблагоприятното развитие на пазара на зелен водород като цяло. В предстоящия процес някои или всички активи могат да бъдат продадени.

„Green Hydrogen Systems има уникален продукт и потенциал да играе важна роля в бъдещия пазар на водород и в прехода към зелена икономика. Продължаваме да вярваме, че този потенциал би могъл да бъде реализиран, ако финансирането беше осигурено“, заяви председателят Томас Брое-Андерсен.

Дружеството стана публично през 2021 г. Оттогава тя загуби почти 99% от пазарната си капитализация.

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ ЕЦБ ще опрости метода за определяне на капиталовите изисквания на банките

Европейската централна банка заяви, че ще въведе нов, по-опростен метод за определяне на капиталовите изисквания за отделни кредитори, за да направи надзора върху индустрията по-ефективен.

Процесът ще включва по-малко процедурни стъпки и ще опрости връзката между изискванията и анализа на рисковете, пред които е изправена банката, според Клаудия Бух, която ръководи Надзорния съвет на ЕЦБ. Това ще има ефект при разговорите с кредиторите и ще ги улесни да разберат и да действат според оценките, написа тя в публикация в блог във вторник.

Европейските правителства се стремят да направят банките по-конкурентоспособни чрез отмяна на регулациите, въведени след финансовата криза от 2008 г. Досега ЕЦБ се противопоставяше на призивите за смекчаване на капиталовите регулации, като същевременно посочваше индивидуални усилия за ускоряване на различни процеси в нейното надзорно звено.

Ревизията беше обявена по-рано като част от по-широк преглед на надзора на ЕЦБ. Бух каза, че новата методология ще позволи на надзорните органи да упражняват преценка, докато оценяват банките по индивидуални рискове.

ЕЦБ ще тества новата методология вътрешно тази година, като изискванията съгласно актуализираните процеси ще влязат в сила през 2027 г. Не се очаква това „да доведе до резки промени в капиталовите изисквания“, пише Бух.

✓ Български астрофизик откри свръхземя в обитаемата зона на близко червено джудже

Международен екип, воден от български докторант в Канарския институт по астрофизика (КИА), откри свръхземя в обитаемата зона на GJ 3998, близко червено джудже на разстояние от 59 светлинни години. Новата планета, с име GJ 3998 d, е трета по ред в системата. „GJ 3998 d е добре дошла в списъка планети в нашето космическо околние“, разказва Атанас Стефанов, докторант към КИА и Университет Ла Лагуна (УЛЛ), както и първи автор на научната работа, публикувана в научния журнал *Astronomy & Astrophysics*. „Тази свръхземя изглежда да е в обитаемата зона на една от по-близките звезди до Слънчевата система. Тя ни дава още една причина да търсим обитаеми планети в близост до нас.“

Новата планета, GJ 3998 d, е свръхземя с маса поне шест пъти тази на Земята. Тя се намира в оптимистичната обитаема зона на звездата си и прави пълна обиколка за около 41.8 дена. На такова разстояние GJ 3998 d получава само 20% повече осветеност от звездата си в сравнение с това, което Земята получава от Слънцето. „GJ 3998 е значително по-малка и по-хладна от Слънцето, и това премества обитаемата ѝ зона по-близо до самата звезда“, уточнява Алехандро Суарез Маскареньо, изследовател в КИА и съавтор на проучването. „Макар и със сигурност различна от Земята, ако планетата е камениста, тя би могла да поддържа течна вода на повърхността си — едно от основните условия за живот, какъвто го познаваме“, отбелязва Хонай И. Гонзалез Ернандез, изследовател в КИА и съавтор.

Близостта на планетата до Слънчевата система прави GJ 3998 d привлекателна за бъдеща атмосферна характеристика. „Би било възможно да се провери за наличие на атмосфера и да се търси кислород в нея посредством бъдещия ANDES спектрограф на телескопа ELT на Европейската южна обсерватория. GJ 3998 d също би била подходяща за бъдещият 50-метров телескоп ESO Life Finder, който ще търси биомаркери в екзопланетни атмосфери“, допълва Рафаел Реболо, изследовател в КИА и съавтор.

Пресъздаване на планетата GJ 3998 d и нейната орбита. Автор: Gabriel Pérez Díaz (SMM, IAC)

Откритието на GJ 3998 d е част от международната програма HADES, целяща да изследва планетарни системи около червени джуджета чрез телескопа TNG в обсерваторията Roque de los Muchachos на остров Ла Палма.

Червените джуджета са по-малки и по-хладни звезди от Слънцето, и допринасят за около три четвърти от числеността на звездите в Млечния път. Малките им маси и тяхната широка разпространеност ги прави добри кандидати за търсене на малки екзопланети. GJ 3998, едно такова червено джудже, предизвиква интереса в професионалната общественост открай време поради близостта си (59 светлинни години) и поради относително слабата си звездна активност. Използвайки спектрографа HARPS-N на телескопа TNG, екипът от учени успя да анализира миниатюрното колебание в движението на звездата, причинено от гравитационното привличане на планетите, обикалящи около нея.

Предишно проучване от 2016 от същия екип успя да намери две планети. Наличието на допълнителен сигнал в данните обуслови продължаването на наблюденията и техния реанализ. Сега, с три планети, за които знаем, GJ 3998 ни подсказва отново колко често срещани са системите с няколко планети.

“Планетите, особено по-малките, изглежда предпочитат да си имат другарчета. Когато реанализираме данни за една звезда, използвайки нови наблюдения и по-модерни методи, често намираме нови планети, които са били пропускани преди”, заключава Стефанов.

Капитал

✓ Euromonitor: Електронната търговия в България расте със 7% до 2.8 млрд. лв. през 2024 г.

След няколко години на бърза експанзия, задвижена до голяма степен от ковид пандемията, през 2024 г. темповете на растеж на електронната търговия в България са започнали да се успокояват. През изминалите 12 месеца обемът на онлайн продажбите на дребно се е увеличил със 7.1% до 2.8 млрд. лв., показват данни на Euromonitor International. В числото е оборотът без ДДС и отсъстват някои от големите чужди онлайн търговци. За сравнение секторната организация определя е-пазара на 2.34 млрд. евро. Според анализаторите от консултантската компания, секторът продължава да се представя добре, но силните ръстове, отчетени в пиковите пандемични години, вече не са устойчиви. Въпреки това електронните продажби остават важна част от търговията на дребно в страната, като все повече дружества усъвършенстват стратегиите си за дигитално присъствие, за да останат конкурентоспособни. В този контекст очакванията са в следващите 5 години, до 2029 г. онлайн продажбите към крайни клиенти да растат със средногодишен темп (CAGR) от 12%, като достигнат близо 5 млрд. лв.

А потенциалът на сектора е определен като значителен, особено предвид факта, че България остава една от страните в ЕС с най-нисък дял на потребители, които пазаруват в интернет. По данни на Евростат през 2024 г. 87% от българите на възраст между 16 и 74 г. са ползвали интернет в рамките на изминалите 12 месеца, като едва 57% от тях са направили покупки онлайн - при средно 77% за ЕС. Българските компании, от своя страна, също са сред най-слабо активните в интернет пространството - пак по данни на Евростат, публикувани в края на февруари, едва 15.1% от тях са извършвали продажби онлайн през 2023 г., при средно за ЕС 23.8%. Начело по този показател е бизнесът в Литва, където през интернет са продавали 42.1% от фирмите, следван от дружествата в Ирландия (39.6%) и Дания (38.8%). На опашката, след България, са единствено компаниите от Люксембург (12.2%) и Румъния (14.7%).

Сред ключовите фактори за развитието на онлайн търговията през изминалите месеци е стремежът на все повече компании към т.нар. omnichannel подход (продажби през всички канали) в отговор на предпочитанията на потребителите към бизнеси, които предлагат възможности за пазаруване както във физически магазини, така и в електронна среда. Гамата продуктови категории, които се купуват онлайн, също продължава да се разширява, като съществен растеж се наблюдава при продуктите за домашни любимци, стоките за домакинството и спортната екипировка, отчетат от Euromonitor. Тези сегменти печелят от удобството на онлайн пазаруването, особено на фона на растящото потребителско търсене на абонаментни услуги и възможности за пазаруване на едро за всекидневни стоки от първа необходимост, допълват от консултантската компания. Най-големите ритейлъри: Потребителите харесват специализираните магазини Според данните на Euromonitor лидер на пазара на електронна търговия на дребно е собственикът на веригите "Технополис" и "Практикер" - "Видеолукс" с 13% дял от ритейл продажбите онлайн. Следва румънският собственик на eMAG и куриера Sameday - Dante International, с 9.78%. Над два пъти по-малък е делът на компанията майка на Google - Alphabet (4.17%) и на китайския гигант Alibaba Group (3.82%), който стои зад маркетплейс платформата AliExpress.

В данните не са посочени дяловете на най-масовите платформи за пазаруване в страната, като например модните Answer, About You, Fashion Days, obuvki.bg, както и на китайските гиганти Shein и Temu. Техните продажби не се отчитат и в събираната от Българска е-комерс асоциация (БЕА) статистика, в която се включват само онлайн магазините, които оперират чрез юридически лица, регистрирани в България. Така, според прогнозните данни на секторната асоциация, към 2024 г. интернет покупките в страната са се повишили с 20% до 2.34 млрд. евро (числото вероятно включва ДДС).

[Cross.bg](https://www.cross.bg)

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, Денят започва"

- Тема: Политическите реакции на казуса с изборните резултати - какво следва?
- Тема: За сблъсъка между институциите, изборните правила и очакваните решения; Гост - проф. Пламен Киров
- Тема: По оста Украйна-САЩ - за дипломатическите усилия и международният отзвук. Коментар на Мартин Табаков
- Тема: Ще има ли глоби за пресичащите пешеходна пътека, докато говорят по мобилен телефон

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: За преизчисляването на вота и какво следва; Гост - Божидар Божанов, ПП-ДБ

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

- в. 24 часа - 10-те големи искат нови правила за бързите кредити, за да са спокойни хората и осветени лихварите
- в. Труд - Прокуратурата влезе в играта с изборите
- в. Телеграф - Морето гълта 3 минимални заплати

Водещи заглавия на вътрешните страници

- в. 24 часа - Тюрлюгювечът с бюлетините: всеки блъска сол, а избирателят - с киселини
- в. 24 часа - Точен таван на оскъпяване вместо неразбираеми формули за лихви
- в. Труд - Референдум за еврото поиска „Възраждане“ с писмо до президента
- в. Труд - Вдигат лихвите по бързите кредити
- в. Телеграф - Риск от конституционна криза
- в. Телеграф - Полицаите с лична осигуровка, гъбарите - без

Водещи интервюта

- в. 24 часа - Васил Василев: Случваме непознат театър - не само сцената е център, а зрители общуват с актьори пред Народния
- в. Труд - Петър Славов: „Спецотделът“ на градска прокуратура на поправителен по Конституционно право
- в. Телеграф - Енергийният експерт проф. Никола Калоянов: Кражби бутат парното към фалит

Водещи анализи

- в. 24 часа - Пиян, дрогиран, спира ви КАТ. Отказвате тест - няма затвор, запазвате колата
- в. Труд - Свърши ерата на авторитаризма, дойде ерата на ислямизма
- в. Телеграф - Почивката като мираж за бедните

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2023 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.